

**РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ
ДЕРЖАВНОЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ БІБЛІОТЕКИ УКРАЇНИ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО НАПН УКРАЇНИ В УМОВАХ
ВОЄННОГО СТАНУ ЗА 2022 Р.
ТА ЗАВДАННЯ НА 2023 Р.¹**

*Л. Д. Березівська, доктор педагогічних наук, професор,
член-кореспондент НАПН України, директор*

У 2022 р., попри повномасштабну війну рф проти України, в умовах воєнного стану та адаптивного карантину, діяльність директора та всього колективу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського (далі – ДНПБ) як наукової установи з питань галузевого бібліотекознавства, бібліографознавства та книгознавства, педагогічного джерелознавства, біографістики, історії освіти, національного галузевого книгосховища, всеукраїнського науково-інформаційного, координаційного й науково-методичного центру бібліотек освітянської галузі України спрямовувалася на реалізацію пріоритетів, визначених у Статуті бібліотеки, Стратегії розвитку ДНПБ на 2017–2026 рр.², з урахуванням норм законів України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» (1995 р., зі змінами), «Про освіту» (2017 р.), положень Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 р. (2016 р.), Програми спільної діяльності МОН України та НАПН України на 2021–2023 рр., Програми спільної діяльності НАН України і НАПН України на 2020–2022 рр.

Нині ми підсумовуємо роботу за 2022 р., який запам'ятається не лише труднощами, зумовленими російсько-українською війною, а й певними здобутками в складних умовах протистояння агресору. Війна кардинально змінила життя українців. Попри це, кожен з нас на своєму робочому місці працює заради Перемоги. У представленому звіті відображено основні результати за всіма напрямками діяльності бібліотеки порівняно з попереднім звітним періодом.

Важливим пріоритетом кадрової стратегії ДНПБ є забезпечення умов для професійного розвитку наукових та бібліотечних працівників. Загальна чисельність працівників бібліотеки становить 99 шт. од., із яких 42 – науковці, 24 – бібліотекарі.

Підвищення кваліфікації наукових працівників відбувалося через навчання в аспірантурі та докторантурі (3 особи); отримання вченого звання старшого дослідника (1 особа). Питання підвищення кваліфікації та фахового рівня

¹ Доповідь виголошено 20 грудня 2022 р. на Звітних загальних зборах трудового колективу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та Звітній науково-практичній конференції «Інформаційне забезпечення сфери освіти та науки України в умовах воєнного стану» за результатами наукових досліджень наукових працівників у 2022 р. (<http://dnpb.gov.ua/ua/?news=32900>).

² Стратегія розвитку Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського на 2017–2026 роки / [авт. Березівська Л. Д., Закатнов Д. О., Страйгородська Л. І. та ін.]; за наук. ред. Л. Д. Березівської; ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Київ, 2020. 28 с. URL: https://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2020/06/Strategy_2020.pdf (дата звернення: 31.10.2022).

працівників в умовах воєнного стану, цифрової трансформації всіх суспільних сфер потребує особливої уваги.

Позитивно, що наукові працівники беруть активну участь в *експертній діяльності*, зокрема Комісії з питань наукових об'єктів, що становлять національне надбання МОН України; Бібліотечної ради Мінкультури України; експертної групи ЕГ-01 з оцінювання ефективності діяльності наукових установ за науковим напрямом соціогуманітарних наук МОН України; експертної ради з педагогічних наук МОН України (Л. Д. Березівська), Комітету з державної премії України в галузі освіти при Президентові України (О. В. Сухомлинська) тощо.

Колегіальним органом управління діяльністю ДНПБ є вчена рада у кількості **20 осіб** (у 2020 р. – 20): **18 фахівців** вищої кваліфікації (у 2020 р. – 18), зокрема **7 докторів наук** (у 2021 р. – 8), **11 кандидатів наук** (у 2021 р. – 10) (Постанова Президії НАПН України від 20 жовтня 2022 р. № 1-2/12-190). До складу вченої ради входять 2 представники із зарубіжних закладів вищої освіти (Брюссельський вільний університет, Інститут соціологічних наук і педагогіки Академії сільського господарства в Варшаві).

Роки	Усього фахівців вищої кваліфікації	Із них:	
		докторів наук	кандидатів наук
2022	18	7	11
2021	18	8	10
2020	18	6	12
2019	17	7	10
2018	16	7	9

Голова вченої ради – директор бібліотеки, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України *Л. Д. Березівська*. Заступник голови вченої ради – заступник директора з наукової роботи, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник *Д. О. Закатнов*, вчений секретар вченої ради – вчений секретар ДНПБ, кандидат історичних наук *С. В. Тарнавська*.

У 2022 р. під керівництвом директора в дистанційному та змішаному форматах (офлайн/онлайн) проведено 16 засідань вченої ради (<https://dnrb.gov.ua/ua/вчена-рада/засідання-вченої-ради/>), на яких розглянуто актуальні питання, а саме засудження військової агресії рф проти України, інформаційної протидії агресору, проведеної роботи ДНПБ в умовах воєнного стану, наукової, науково-організаційної та міжнародної діяльності; науково-інформаційної, бібліотечної та видавничої діяльності; організаційні та кадрові. Зокрема, схвалено та затверджено такі нормативні документи, як Статут ДНПБ (нова редакція), Орієнтовне положення про наукову роботу ДНПБ (нова редакція) та ін., а також заходи щодо реалізації постанов Президії та загальних зборів НАПН України тощо.

Пріоритетним напрямом діяльності ДНПБ є *проведення наукових досліджень та впровадження їх результатів*. У 2022 р. завершено виконання трьох прикладних досліджень (2020–2022 рр.): «Педагогічна наука та освіта в особах, документах, бібліографії», РК № 0120U002093 (керівник – Л. Д. Березівська); «Інформаційні ресурси освітянських бібліотек у розвитку педагогіки, психології та освіти», РК № 0120U002094, (керівник – Л. О. Пономаренко); «Бібліографічний та аналітичний супровід діяльності Національної академії педагогічних наук України щодо науково-методичного забезпечення модернізації та реформування освіти», РК №0120U002095 (керівник – С. В. Лапаєнко). Їх виконано відповідно до Перспективного тематичного плану наукових досліджень ДНПБ на 2022–2024 рр., Тематичного плану наукових досліджень ДНПБ на 2022 р., технічних завдань на наукові дослідження, індивідуальних планів роботи наукових працівників бібліотеки.

Актуальність наукових досліджень визначена потребою інформаційного забезпечення процесів реформування, модернізації та підвищення якості освіти в Україні в умовах воєнного стану, міжнародних інтеграційних процесів, цифровізації суспільства; пошуку інноваційних підходів до формування галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів і способів надання доступу до них; удосконалення системи науково-інформаційного забезпечення сфери освіти та науково-методичного забезпечення функціонування мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України тощо.

Під час виконання планових досліджень здобуті **наукові результати**, які мають теоретичне й прикладне значення:

уперше актуалізовано історико-педагогічне знання про досягнення та кризові стани розвитку змісту загальної середньої освіти незалежної України (1991–2017) засобами джерелознавства і шляхом репрезентації 74 документів; **комплексно упорядковано** бібліографічну інформацію про міжнародні та всеукраїнські педагогічні читання (1993–2020), присвячені аналізу творчої спадщини В. О. Сухомлинського; рідкісні педагогічні видання німецькою мовою другої пол. XIX – поч. XX ст. із фонду ДНПБ і українські дитячі періодичні видання 20-х – 40-х років XX ст.; **уточнено** методику джерелознавчого аналізу й синтезу; персонально-особистісний і диференційований підхід дослідників до розгляду й інтерпретації ідей В. О. Сухомлинського; інформацію про ключові поняття дослідження; **набули подальшого розвитку** теоретико-методологічні підходи до здійснення джерелознавчих досліджень як невіддільної частини історико-педагогічних студій; систематизоване опрацювання масивів наукової інформації, зорієнтованої на різні категорії користувачів; **продовжено наповнення** віртуального читального залу Фонду Василя Сухомлинського з метою цілісного представлення розвитку сухомлиністики в освітньо-науковому просторі України та світу; **створено** нові (6) й оновлено наявні (10) сторінки електронного ресурсу «Видатні педагоги України та світу»; **реалізовано через** мережу Фейсбук (<https://www.facebook.com/dnpb.gov.ua/>) онлайн-проекти: «Ми стоїмо на плечах наших попередників: Видатні педагоги-ювіляри» (14 дописів), «Педагоги України: пам'ятаємо, шануємо!» (17 дописів) на основі електронного

ресурсу «Видатні педагоги України та світу»; «Читаймо Сухомлинського онлайн» (57 дописів); «Афоризми Сухомлинського» спільно з Педагогічним музеєм України і Павлиським педагогічно-меморіальним музеєм В. О. Сухомлинського (53 дописи); «Казки В. О. Сухомлинського у підручниках та посібниках О. Я. Савченко» (12 дописів); «Дитина – частина природи» (про художньо-літературний доробок В.О. Сухомлинського, присвячений Другій світовій війні, 12 дописів, які співзвучні сьогодишнім подіям новітньої історії в Україні); «Sukhomlinsky News») (24 дописи про вихід чергового бюлетеня, який створює та оприлюднює австралійський учений і популяризатор спадщини В. О. Сухомлинського серед англomовних читачів у міжнародному просторі Alan Cockerill), як форми впровадження результатів дослідження;

Уперше здійснено розкриття стратегічних напрямів діяльності мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України щодо формування та використання галузевих інформаційних ресурсів; *досліджено* питання репрезентації досягнень педагогічної науки через призму дисертаційних досліджень, здійснених в Україні за період 1991–2021 рр., за науковими спеціальностями в галузі педагогіки; *удосконалено* теоретико-методичні підходи до створення інформаційних ресурсів освітянських бібліотек та їх використання; *узагальнено* сучасні методи і форми роботи освітянських бібліотек щодо забезпечення інформаційних потреб користувачів; *уточнено й конкретизовано* напрями формування інформаційних ресурсів освітянських бібліотек; *виокремлено* медіаосвітній компонент діяльності сучасних бібліотек закладів освіти тощо; *набули подальшого розвитку* прикладні аспекти функціонування та використання фактографічної бази даних «Знаменні та пам'ятні дати у сфері освіти»;

Уперше комплексно розглянуто проблему представлення у довідковій та оглядовій продукції науково-методичного доробку НАПН України з питань модернізації й реформування освітньої сфери; *систематизовано* бібліографічну інформацію про науковий доробок науковців Відділення філософії освіти, загальної та дошкільної педагогіки НАПН України (1993–2020 рр.); *удосконалено* інформаційно-аналітичне забезпечення стосовно: внеску науковців НАПН України щодо науково-методичного забезпечення модернізації та реформування освіти; *набули подальшого розвитку* визначення шляхів підвищення якості бібліографічного та аналітичного супроводу діяльності НАПН України; *теоретичні засади* використання онтологічного і системного підходів до бібліографічного та аналітичного супроводу діяльності НАПН України; бібліографічна інформація про науковий доробок академіка В. Г. Кременя (1990–2022 рр.); *моніторинг* стану вітчизняного педагогічного середовища на базі бібліометричних профілів вчених.

На підставі виконаних наукових досліджень підготовлено та оприлюднено **226** (2021 р. – 252) **наукові праці**: наукова продукція – 5 (монографії – 3 (позапланово), збірники науково-практичних масових заходів – 2 (позапланово)); навчальна продукція – 1 (хрестоматія); виробничо-практична продукція – 2 (методичні рекомендації, практичний посібник); довідкова продукція – 12 (енциклопедія – 1 (позапланово), бібліографічні покажчики – 6,

оглядове видання – 1, каталог – 1, довідник – 1, довідкові бюлетені – 2); *електронні ресурси* – **28** (2021 р. – 30); *статті* – **48** (2021 р. – 51), із них: англійською мовою – **13** (2021 р. – 10), у виданнях, що входять до н/б, – 48 (2021 р. – 50), поміж ними у виданнях, що входять до н/б Web of Science Core Collection і Scopus, – 9¹ (2021 р. – 7); у зарубіжних виданнях – **8** (2021 р. – 12); у фахових наукових виданнях – **37** (2021 р. – 35); у наукових виданнях, що індексуються у н/б, – **3** (2021 р. – 3); *інформаційні статті* (у ЗМІ) – **5** (2020 р. – 15); *матеріали науково-практичних заходів, тези* – **125** (2021 р. – 144), зокрема англійською мовою – **9** (2021 р. – 12), із них у зарубіжних виданнях – 18 (2021 р. – 17).

---

¹ Berezivska L. Pedagogical discourse on the new Ukrainian school 1917–1921: using newly gained independence to reach out to the world's ideas after the fall of the Russian Empire. *History of Education : Journal of the History of Education Society*. 2022. URL: <https://www.tandfonline.com/eprint/YTWY8UBBXFRGUYBTH6KU/full?target=10.1080/0046760X.2022.2126532> (date of access: November 2022). In: Scopus.

Burov O., Pinchuk O. Extended Reality in Digital Learning: Influence, Opportunities and Risks' Mitigation. *6th International Workshop on Professional Retraining and Life-Long Learning using ICT: Person-Oriented Approach, 3L-Person* (1 October 2021). Kherson, Ukraine, 2022. URL: <http://ceur-ws.org/Vol-3104/paper187.pdf>. In: Scopus.

Creation of information and bibliographic resource «Outstanding educators of Ukraine and the world» and its influence on the development of digital humanities / Berezivska L. D., Pinchuk O. P., Hopta S. M., Demyda Y. F., Sereda K. V. *Information Technologies and Learning Tools*. 2022. Vol. 87, № 1. P. 1–17. DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v87i1.4825> (date of access: November 2022). In: WoS.

Digital Barrier-Free and Psychosocial Support for Students with Disabilities in Distance Learning Environments / Oksana Kravchenko, Natalia Koliada, Larysa Berezivska, Svitlana Dikhtyarenko, Svitlana Baida, Larysa Danylyevych. *IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security*. 2022. Vol. 22 No. 8, August. P. 15–24. URL: <https://tinyurl.com/5fdb9wym> (date of access: November 2022). In: WoS.

Innovative and Scientific ECO-Environment: Integration of Teaching Information and Communication Technologies and Physics. / O. Kuzmenko, M. Rostoka, S. Dembitska, Y. Topolnik, M. Miastkovska. *Lecture Notes in Networks and Systems*. LNNS, 2022. Vol. 390. P. 29–36. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-030-93907-6_4. WOSUID: WOS:000754472400004 (date of access: November 2022) (English). In: WoS, Scopus.

Modelling of Eco-Environment of Information-Analytical System for Training of Scientific Personnel Based on E-Learning. / O. Kuzmenko, M. Rostoka, G. Cherevychnyi, S. Zybin. *INTED2022 (LEARNING ANALYTICS: Digital Transformation of Education)*. 7-8 March, 2022. P. 5623–5633. URL : https://iATED.org/concrete3/view_abstract.php?paper_id=94467 (date of access: November 2022). In: Scopus.

Ontological Modeling of Electronic Educational Resources / Guraliuk A., Rostoka M., Koshel A., Skvorchevska, Y., Luchaninova O. *Lecture Notes in Networks and Systems* *this link is disabled*. LNNS, 2022. Vol. 390. P. 661–668. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-93907-6_71 (date of access: November 2022). In: Scopus.

Philosophical and Pedagogical Discourse in the Postmodern Educational Space: Peculiarities of Distance Learning / Rostoka M. L. et al. *Postmodern Openings*, 2022. Vol. 13, No 4. P. 244-272. DOI: <https://doi.org/10.18662/po/13.4/517>. In: Web of Science..

Students' Readiness to Distance Learning: Results of Research in the Institutions of Higher Education / O. Banit, A. Shtepura, M. Rostoka, G. Cherevychnyi, O. Dyma. *Lecture Notes in Networks and Systems*. LNNS, 2022. Vol. 389. P. 426–434. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-030-93904-5_43. In: WoS, Scopus, Springer, Cham.

	Усього	Із них:				
		Статті та тези	у зарубіжних виданнях, у т.ч., що входять до наукометричних баз даних	у фахових, виданнях, у т.ч., що входять до наукометричних баз даних	у наукових, виданнях, у т.ч., що входять до наукометричних баз даних	матеріалів і тез науково-практичних заходів
2022	226	173	8/8	37/37	3/3	125
2021	252	195	12/12	35/35	4/3	144
2020	202	161	7/7	27/27	14/14	102
2019	210	173	19/3	45/27	17	74
2018	191	167	21/2	32/12	32	65

Простежимо динаміку висвітлення проміжних результатів досліджень науковців у статтях і тезах. Як бачимо, кількість статей у фахових і зарубіжних виданнях, що входять до наукометричних баз даних, практично не змінилася. Зменшилась кількість матеріалів і тез науково-практичних заходів (на 15%), незначно зросла кількість статей та тез, опублікованих англійською мовою (з 22 у 2021 р. до 23 у 2021 р.), кількість статей у фахових виданнях (на 6%). Позитивно, що у звітному році опубліковано 9 статей у виданнях, що входять до наукометричних баз даних Scopus і Web of Science Core Collection (Л. Д. Березівська, А. Г. Гуралюк, Л. М. Ростока та ін.). Аналіз публіцистичної активності наукових працівників бібліотеки засвідчив, що не всі науковці опублікували необхідну кількість статей у фахових і зарубіжних виданнях, що входять до наукометричних баз даних Scopus і Web of Science Core Collection, а це передбачено індивідуальними планами та Орієнтовним положенням про наукову роботу ДНПБ.

Підготовлено 17 одиниць планової продукції, із них оприлюднено, впроваджено й використовується цільовою групою користувачів – 14. Розпочалося впровадження 3 одиниць планової продукції.

Продукція, підготовлена в процесі виконання наукових досліджень, упроваджувалася на всеукраїнському рівні. Об'єктами впровадження були заклади освіти, інститути післядипломної педагогічної освіти, наукові установи, освітянські бібліотеки мережі МОН України та НАПН України, наукові бібліотеки тощо. Надано 133 довідки (акти) про впровадження, подяки та інші документи, які засвідчують рівень упровадження результатів наукових досліджень.

Результати наукових досліджень *упроваджено* через: розміщення електронних ресурсів на вебпорталі ДНПБ, в Електронній бібліотеці НАПН України (935); створення профілів відділу педагогічного джерелознавства та біографістики (індекс Гірша – 33), відділу наукового інформаційно-аналітичного супроводу освіти (індекс Гірша – 19); відділу науково-освітніх

інформаційних ресурсів h-індекс – 9); оновлення профілів науковців бібліотеки (38) у Google-академії, у системі «Бібліометрика української науки» (35), оновлення портфоліо науковців (29), створення цифрових ідентифікаторів ORCID iD (37), Researcher ID (18) науковців бібліотеки.

Відеопрезентації хрестоматії «Антологія текстів з реформування змісту загальної середньої освіти в Україні (1991–2017)» та науково-допоміжних бібліографічних показників «Педагогічні видання німецькою мовою другої половини XIX ст. – 1917 р. у фонді Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського», «Міжнародні та всеукраїнські педагогічні читання „Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю” (1993–2020)» представлено у проєкті «Книга від вченого», ініційованого Офісом підтримки вченого (<https://sso.org.ua/>).

Здійснено також моніторинг ефективності впровадження результатів наукових досліджень, зокрема завдяки аналізу показників відвідування електронної бібліотеки НАПН України (у 2022 р. – майже 30 тис. завантажень, у 2021 р. – понад 22 тис., у 2020 р. – майже 39 тис.) та використанню розміщених публікацій. Основні ідеї та принципи, на яких ґрунтується розроблення наукової продукції, апробовано й оприлюднено в наукових статтях. Питання впровадження наукових результатів розглянуто на засіданнях відділів, вченої ради.

Науковці здійснювали **позапланову роботу**: підготовлено *наукову продукцію* за науковою редакцією Л. Д. Березівської [розділи монографії «Національна академія педагогічних наук України: 1992–2022 рр.» (<https://tinyurl.com/ycdrnvyu>), збірник матеріалів VII Всеукраїнського науково-методологічного семінару з історії освіти «Понятійно-термінологічний апарат історико-педагогічних досліджень: історія і сучасні підходи» (<https://dnpb.gov.ua/ua/?ourpublications=31216>), збірник матеріалів звітної науково-практичної конференції ДНПБ «Інформаційне забезпечення сфери освіти України в умовах воєнного стану»; статті до Енциклопедії Сучасної України (<https://esu.com.ua/article-76853>)] та ін.

Для впровадження результатів наукових досліджень використано можливості **20 науково-практичних та науково-інформаційних** заходів, організованих ДНПБ. Згідно з планом роботи НАПН України в онлайн-режимі проведено **9 масових заходів**, зокрема:

– XII Міжнародні та ХХІХ Всеукраїнські педагогічні читання «Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю. Шлях до серця дитини в травматичних ситуаціях життя» (<https://dnpb.gov.ua/ua/?news=32090>);

– 4 наукові семінари та вебінари (VII Всеукраїнський науково-методологічний семінар з історії освіти «Педагогічна біографіка і біографістика в сучасному науково-інформаційному просторі» (<https://naps.gov.ua/ua/press/releases/2731/>), Всеукраїнський науково-практичний семінар «Нові бібліотечні сервіси та технології в інформаційному забезпеченні освіти» (<http://dnpb.gov.ua/ua/?events=31176>), Всеукраїнський науково-практичний семінар «Інформаційні ресурси освітянських бібліотек у розвитку цифрової освіти, педагогіки в умовах воєнного стану»

(<http://dnpb.gov.ua/ua/?events=32257>), «Трансформація ролі спеціальних бібліотек наукових установ НАПН України в цифрову епоху. Проблеми інформаційного забезпечення наукової діяльності в умовах воєнного стану» (<http://dnpb.gov.ua/ua/?events=32828>);

– Всеукраїнський вебінар «У нас єдина мета – Україна свята, нездоланна ніким і ніколи!» за результатами Всеукраїнського місячника шкільних бібліотек) (<http://dnpb.gov.ua/ua/?events=32872>);

– 2 круглі столи («Будівлі й класні кімнати в школі Василя Сухомлинського крізь призму історії та сьогодення української освіти» (<https://dnpb.gov.ua/ua/?events=32214>); Круглий стіл «Інформаційно-аналітичний та інформаційно-бібліографічний супровід науково-методичного забезпечення модернізації й реформування освіти» (<https://dnpb.gov.ua/ua/?events=31163>));

– Всеукраїнський місячник шкільних бібліотек у рамках Міжнародного місячника шкільних бібліотек «В нас єдина мета – Україна свята, нездоланна ніким і ніколи» (<http://dnpb.gov.ua/всеукраїнський-місячник-шкільних-бі/>).

Упродовж 2022 р. співробітники ДНПБ взяли участь у 148 масових науково-практичних і науково-інформаційних заходах, серед них і 63 міжнародних (15 зарубіжних), проведених іншими установами, організаціями, закладами: з'їзди, конгреси – 1 (міжнародний), симпозіуми, форуми – 8 (2 – міжнародні), конференції – 69 (50 – міжнародні), педагогічні читання – 5 (2 – міжнародні), семінари – 38 (2 – міжнародний), круглі столи – 4, інші заходи – 23 (6 – міжнародні).

Продовжував роботу постійний науково-методологічний семінар «Наукова бібліотека та якість сучасної освіти» (2 семінари, <http://dnpb.gov.ua/ua/?news=30858>; <https://dnpb.gov.ua/ua/?news=31943>), метою якого є підвищення фахового рівня співробітників бібліотеки. На засіданнях розглянуто актуальні питання української науки й освіти, бібліотечної справи в умовах воєнного стану: «Інформаційна протидія агресору в умовах воєнного стану», «Бібліотеки в умовах війни», «Науково-інформаційний фронт: діяльність Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського під час війни», «Освітнянські бібліотеки в умовах війни: виклики сьогодення» та ін.

Протягом звітнього періоду Рада молодих вчених ДНПБ (голова – С. В. Тарнавська) здійснювала роботу, спрямовану на розвиток потенціалу наукової молоді бібліотеки. Поповнено сторінку Ради молодих вчених на вебпорталі бібліотеки (<https://dnpb.gov.ua/ua/rada-molodykh-vchenykh/>); взято участь у понад 20 науково-практичних заходах ДНПБ та інших установ (4 – міжнародні), у низці семінарів, вебінарів, тренінгів, курсів із метою підвищення кваліфікації (участь підтверджено сертифікатами); розроблено проєкт заявки на виконання прикладного наукового дослідження «Інформаційне забезпечення освітніх інновацій в процесі організації дистанційної дошкільної освіти» з метою участі у конкурсному відборі НАПН України для підтримки молодих вчених; здійснено науково-інформаційну діяльність шляхом підготовки та

оприлюднення віртуальних книжкових виставок; продовжено співпрацю з РМВ НАПН України (участь у засіданнях (делеговані члени) та наукових заходах).

Науково-інформаційна та бібліотечна діяльність відбувалася в умовах воєнного стану через військову агресію рф проти України та з урахуванням особливостей, викликаних коронавірусною інфекцією COVID-19. Отож частину запланованих робіт не виконано. Натомість здійснено низку позапланових заходів, що мають соціальну значимість у сьогоднішніх реаліях. Зокрема, для задоволення інформаційних потреб користувачів розвинуто традиційні й запроваджено нові форми роботи, насамперед дистанційні в онлайн-режимі: поліпшено доступ до електронних інформаційних ресурсів через портал бібліотеки, а саме до електронної бібліотеки, віртуальних читальних залів тощо; удосконалено експозиційно-виставкову діяльність в онлайн-режимі; надано віддалений доступ вченим НАПН України та користувачам бібліотеки до міжнародних ресурсів фірми EBSCO та інших наукометричних баз даних; удосконалено й наповнено новим контентом ресурс «Дистанційна самоосвіта бібліотечних працівників»; проведено низку онлайн-заходів; реалізовано онлайн-сервіс «Визначення індексів Універсальної десятикової класифікації для документів»; активізовано популяризування наукових видань, онлайн-ресурсів і дистанційних послуг ДНПБ через Facebook; здійснено інформаційно-бібліографічне обслуговування, насамперед Президії та установ НАПН України тощо.

У 2022 р. до фонду ДНПБ з різних джерел (обов'язковий примірник, передплата, книгообмін, подарунки тощо) надійшло **4673** прим. документів (неперіодичні видання – 1410, періодичні – 3262, з них в електронній формі – 2802 прим.). **1820** прим. дублетних і зношених видань вилучено з фонду, обсяг якого на 31.12.2022 р. становить **584478** прим.

На формування інформаційного ресурсу бібліотеки негативно вплинула робота в умовах воєнного стану. Зокрема, значно зменшилися надходження обов'язкового примірника документів. Через неможливість здійснювати передплату, до фонду надходять лише періодичні видання, доукомплектовані самостійно, зокрема в електронній формі. Усе це спонукає активізувати формування Науково-педагогічної електронної бібліотеки та вживати заходи для максимального забезпечення інформаційних потреб користувачів насамперед через вебпортал ДНПБ.

Обслуговування користувачів відбувалось як традиційно, так і дистанційно. Загальна кількість користувачів – **65187**, із них віддалених користувачів (за IP-адресами) – **62720** (у 2021 р. – 81410), зареєстрованих у базі даних «Читач» – **2467** (у 2021 р. – 5022). Кількість відвідувань становить – **97355**, із них дистанційних – **86996** (у 2021 р. – 112315), фізичних – **10359** (у 2021 р. – 12500).

Загальна документовидача становить **34595**, зокрема у читальних залах, на абонементі та через МБА – **24208** (у 2021 р. – 107668), кількість переглядів документів у Науково-педагогічній електронній бібліотеці – **9731** (у 2021 р. – **7827**).

Результати діяльності ДНПБ в інформаційному просторі висвітлює офіційний **вебпортал** (<http://dnpb.gov.ua/ua/>), на якому представлено ресурси бібліотеки, інноваційні послуги, різні види бібліографічної, реферативної та аналітичної інформації тощо. Хоча саме вебпортал в умовах воєнного стану та адаптивного карантину – основна платформа комунікації з дистантним користувачем, зокрема з використанням інформаційно-комунікаційних технологій і глобальних хмарних сервісів. Але за даними Google Analytics, показники відвідуваності вебпорталу зменшилися і становлять майже **100 тис.** (2021 р. – понад 216 тис.). Позитивно, що портал відвідують користувачі із таких зарубіжних країн, як США, Індонезія, Нідерланди, Польща, Німеччина, Ірландія, Канада та ін.

Звернень до ресурсів, представлених на порталі, – 162925 (у 2021 р. – 216 173), завантажень електронних документів з порталу – **13554** (у 2021 р. – 9980).

Електронний інформаційний ресурс, акумульований на вебпорталі бібліотеки, зростає через наповнення його контенту та розвиток, зокрема віртуальних читальних залів.

«Віртуальний читальний зал Фонду В. О. Сухомлинського» поповнено 4 виданнями, сторінку «Віртуальна кімната-музей рідкісної книги» – 6 матеріалами про документи з фонду. Через військову агресію РФ проти України на сторінці «Бібліотечному фахівцю» відкрито рубрику «Бібліотеки в реаліях війни» (<http://dnpb.gov.ua/ua/biblioteky-v-realiyakh-viyny/>), де представлено 8 корисних ресурсів. Продовжено формування електронного інформаційного ресурсу «*Бібліотека Нової української школи*» (<http://dnpb.gov.ua/ua/biblioteka-novoi-ukrainskoi-shkoli/>). Зважаючи на важливість зміцнення самоідентифікації України як європейської держави, у рамках відзначення Дня Європи в Україні підготовлено віртуальний День інформації на тему «*Європа підтримує українську культуру*». У рубриці «Кабінет бібліотекознавства» до послуг фахівців освітянських бібліотек відкрито «Віртуальний читальний зал Кабінету бібліотекознавства» (<https://dnpb.gov.ua/ua/virtualni-chyitalni-zaly/virtualnyy-chyitalnyy-zal-kabinetu-bibliotekoznavstva/>). Розроблено сторінку вебпорталу «Українська мова онлайн» (<http://dnpb.gov.ua/ua/ukrainska-mova/>) задля сприяння вивченню, вживанню та популяризуванню української мови, функціонуванню її як державної, створенню умов для її всебічного розвитку.

В умовах цифровізації суспільства та актуалізації дистанційної освіти велику увагу приділено наданню доступу до інформаційних ресурсів. Так, у звітному періоді продовжено формування електронного каталогу ДНПБ, обсяг поповнено на **8262** бібліографічні записи (2021 р. – 11360). Для надання доступу до збірників наукових праць галузевої тематики, що надійшли до фонду ДНПБ, розкрито зміст 64 прим. / 3279 статей. Його обсяг становить **458212** записів (2021 р. – 449950). Звернень до баз даних електронного каталогу – **25224** (2021 р. – 32630).

Проведено роботу з імідж-каталогом. У ручному режимі переглянуто **64000** зображень карток, з них відібрано **5700** карток для подальшої ретроконверсії в електронний каталог ДНПБ.

На сторінці порталу «Наукова періодика України онлайн з питань освіти, педагогічної, психологічної та соціальних наук» надано доступ до **367** назв повнотекстових наукових серіальних (періодичних і продовжуваних) видань.

Активізовано наповнення [Науково-педагогічної електронної бібліотеки](#). У 2022 р. додано **3262** pdf-файли повнотекстових документів (2021 р. – 881), загальна кількість повнотекстових документів – **6523** (2021 р. – 3261), відвідувань – **11639** (2021 р. – 7828), звернень до повних текстів документів – **10883** (2021 р. – 8742).

Продовжено задоволення інформаційних потреб віддалених користувачів через електронну пошту, портал бібліотеки, Facebook, у телефонному режимі. За запитами користувачів визначено **104** індекси УДК (2021 р. – 87), через електронне доставляння документів виконано **70** замовлень (у 2021 р. – **65**).

З метою сприяння вивченню результатів наукових розвідок зарубіжних країн забезпечено доступ до світових інформаційних ресурсів, зокрема до наукометричних баз даних Web of Science, Scopus (із червня 2019 р., на умовах договору з Державною науково-технічною бібліотекою України). На жаль, у цьому році з об'єктивних причин користувачам не надається віддалений доступ до міжнародних ресурсів фірми EBSCO.

Інформаційно-бібліографічна робота. Упродовж звітнього періоду здійснено інформаційний супровід наукових досліджень ДНПБ, підготовку тематичних бібліографічних списків на запити вчених НАПН України; укладання й оприлюднення на вебпорталі, у Facebook рекомендаційних бібліографічних списків: «Освіта дорослих: основні засади та перспективи» https://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2022/09/Osvita_doroslykh-2022.pdf, «Гендерна освіта: проблеми, реалізація та перспективи розвитку» <https://dnpb.gov.ua/>, «У нас єдина мета – Україна свята, нездоланна ніким і ніколи!» <http://dnpb.gov.ua/всеукраїнський-місячник-шкільних-бі/>. На замовлення установ і науковців НАПН України підготовлено **10** тематичних бібліографічних списків, відредаговано – **9**. Для оперативного обслуговування віддалених користувачів через послугу «*Запитай бібліотекаря*» надано **47** довідок, з них: адресні – 23, тематичні – 17, фактографічні – 7.

Здійснено моніторинг інтернет-ресурсів (сайтів організацій-донорів) для пошуку грантових програм (конкурсів) для ДНПБ. Для керівництва та колективу ДНПБ підготовлено інформаційний огляд «Міжнародні проекти та гранти», орієнтовну базу грантодавців та рекомендації для освітянських бібліотек з пошуку грантів і створення власної бази даних донорів (рекомендації розіслано до книгозбірень мережі).

Для вивчення та поширення зарубіжного бібліотечного досвіду роботи опрацьовано публікації про бібліотечну діяльність у базах даних EBSCOhost 2020–2022 рр. Підготовлено та оприлюднено презентацію-огляд «Актуальні питання бібліотечної справи: за матеріалами публікацій зарубіжних періодичних видань (із використанням баз даних EBSCOhost)» (<http://dnpb.gov.ua/ua/підвищення-кваліфікації/науково-методологічний-семинар/20222909-24/>)

На особливу увагу заслуговує робота бібліотеки з науковим об'єктом «Документи педагогіко-психологічного та історико-культурного напрямку 19–20 ст. (1850–1917 рр.)», що належить до національного надбання України. Протягом 2022 р. оцифровано **27** видань (8300 сторінок, у 2021 р. – 10000 сторінок). Для створення страхових копій до Північного регіонального Центру страхового фонду документацій надано електронні примірники **3** видань (664 арк., 2021 р. – 1000 арк.). Зменшення кількості оцифрованих та мікрофільмованих сторінок зумовлено зростанням вартості послуг. До бази даних «Рідкісні книги» введено **823** записи (2021 р. – 776), зокрема 230 – іноземними мовами. Загалом база містить **12853** записи.

На виконання розпорядження директора ДНПБ «Про збереження рідкісних видань, зокрема наукового об'єкта, який є національним надбання України, та інформаційного ресурсу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського» здійснено захист від уламків та вибухової хвилі вікон у книгосховищах на першому поверсі бібліотеки, насамперед кімнати, де розміщено рідкісні видання; забезпечено надійне зберігання їх у спеціальних шафах; заархівовано цифрові копії видань (зокрема рідкісних), які збережено на жорсткому диску за межами бібліотеки.

Науково-методичну роботу спрямовано на оптимізацію системи науково-методичного супроводу діяльності мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України у контексті реалізації державної інформаційної та освітньої політики. Відповідно до Наказу МОН України від 12.08.2014 р. № 93 підготовлено і проведено Всеукраїнський місячник шкільних бібліотек у рамках Міжнародного місячника шкільних бібліотек. З огляду на російську агресію визначено нове гасло місячника – *«У нас єдина мета – Україна свята, нездоланна ніким і ніколи!»* (<http://dnpb.gov.ua/ua/всеукраїнський-місячник-шкільних-бі/>). Для методичного супроводу проведення місячника підготовлено методичні рекомендації та рекомендаційний однойменний бібліографічний список, які представлено на вебпорталі (<http://dnpb.gov.ua/всеукраїнський-місячник-шкільних-бі/>), на сторінці ДНПБ у Facebook (<https://www.facebook.com/photo/?fbid=753098319357100&set=a.738170130849919>) та надіслано до бібліотек мережі.

Надано консультативну допомогу працівникам освітянських бібліотек щодо організації роботи в умовах воєнного часу, формування інформаційних ресурсів у нових реаліях, з інших актуальних питань бібліотечної роботи (понад **35** консультацій).

Створено базу даних «Територія партнерства», за допомогою якої налагоджено взаємодію з освітянськими установами міста Києва. Розіслано повідомлення про інформаційні ресурси, корисні для учасників освітнього процесу: віртуальні виставки-презентації: «Інклюзивне освітнє середовище», «Світ знань за дотиком пальців», «Нова українська школа: результати втілення реформ у життя», «Вчимося жити в безпеці», «Школа в умовах воєнного стану», «Дистанційне навчання – перспективна сфера розвитку педагога».

Продовжено роботу зі створення інформаційних ресурсів що сприятимуть формуванню професійної компетентності фахівців освітянських бібліотек. Успішно розвивається онлайн-проект «Дистанційна самоосвіта бібліотечних працівників» (<https://dnpb.gov.ua/ua/23614-2/>), який наповнюється актуальними професійними онлайн-ресурсами: відеозаписами вебінарів, лекцій, презентацій, інформацією щодо інноваційних проєктів. За 2022 р. ресурсами проєкту скористалися близько **3000** фахівців.

Онлайн-проект поповнено двома ресурсами: «Вчимося жити в безпеці» (віртуальна інформаційна презентація до Дня безпечного інтернету) та «Як навчити дітей інтернет-безпеці» (віртуальний кінозал). За активну участь у Міжнародному Дні безпечного Інтернету (SID/ДБІ), запровадженого мережами Insafe та INHOPE за підтримки Європейської комісії, ДНПБ отримала сертифікат та відкритий цифровий бейдж «Організатор заходу до Дня безпечного Інтернету 2022» від Національного комітету Дня безпечного Інтернету в Україні (за проведення ДНПБ циклу заходів до Міжнародного Дня безпечного Інтернету: методичний івент, віртуальний кінозал, консультації).

У 2022 р. ДНПБ організовано і проведено **9** науково-методичних заходів, до яких долучилося понад **3000** фахівців (бібліотекарів, методистів, педагогів). Бібліотечні фахівці також взяли участь у **7** заходах, організованих іншими установами. Загалом виголошено **26** виступів.

Важливими є **3** широкомасштабні *всеукраїнські акції* за участі освітянських бібліотек. Зокрема, спільно з Всеукраїнською асоціацією Василя Сухомлинського проведено Всеукраїнську мережеву бібліотечну акцію «*Читаємо казки В. О. Сухомлинського*», присвячену Всесвітньому дню читання вголос (<http://dnpb.gov.ua/ua/?news=30232>). У заході взяли участь понад **1500** читців. Ресурс представлено на YouTube-каналі <https://www.youtube.com/playlist?list=PLYpwtqAvIF12T8ncuS9sixNWjghehJEc1>.

Експозиційно-виставковій роботі в структурі інформаційно-бібліотечної діяльності належить важливе місце, яку реалізовано переважно у форматі віртуальних виставок-презентацій (https://dnpb.gov.ua/ua/?post_type=exhibitions). Завдання виставки – максимально розкрити фонд бібліотеки, привернути до нього якнайбільше уваги, а також надати інформацію з тієї чи іншої теми з урахуванням сучасних вимог до науково-інформаційного простору та соціально-комунікаційних реалій. Підготовлено **47** виставок, з них тематичних – **38**, персональних – **9**, зокрема **4** – із серії «Ювіляри НАПН України», які було представлено на порталі та сторінці ДНПБ у Facebook, а також поширено серед бібліотек мережі.

ДНПБ здійснює наукову, науково-інформаційну, соціокультурну діяльність щодо розвитку **сухомлиністики** як актуального напрямку педагогіки. Зокрема, проведено низку заходів, реалізуються *онлайн-проекти*, діє *віртуальний читальний зал* (<https://dnpb.gov.ua/ua/virtualni-chyitalni-zaly/virtualnyy-chyitalnyy-zal-fondu-v-o-sukhomlynskoho/>), поповнено *базу даних* «Сухомлиністика» (внесено – майже 1000 бібліогр. записів), підготовлено **6** книжкових виставок та презентацій (з них **4** – віртуальні).

Закцентуємо увагу на *Програмі спільної діяльності МОН України та НАПН України*. Для її реалізації проведено Всеукраїнський місячник шкільних бібліотек в рамках Міжнародного місячника шкільних бібліотек «У нас єдина мета – Україна свята, нездоланна ніким і ніколи!». Здійснено роботу щодо виконання плану заходів НАПН України із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «*Нова українська школа*». Продовжено формування електронного інформаційного ресурсу «*Бібліотека Нової української школи*» (<https://dnrb.gov.ua/ua/бібліотека-нової-української-школи/>), яка систематично поповнюється актуальною інформацією за такими рубриками: Офіційні документи, Інформаційні матеріали, Медіаресурси, Інтернет-безпека тощо.

Реалізуючи *Програму спільної діяльності НАН України та НАПН України на 2020–2022 рр.* взяли участь у відповідних науково-практичних заходах ДНПБ і НБУ ім. В. І. Вернадського; оприлюднили віртуальну виставку «Установи НАПН України на науковому фронті: нові виклики та перспективи»; підготовлено 47 віртуальних виставок, здійснили *бібліометричний аудит педагогічної науки* за результатами наукометричної системи «Бібліометрика української науки» тощо.

Доцільно відзначити *активну співпрацю ДНПБ із закладами дошкільної, загальної середньої, вищої освіти* (Київський університет імені Бориса Грінченка, НПУ ім. М. П. Драгоманова та ін.), установами НАПН України, бібліотеками різного рівня (НБУ ім. В. І. Вернадського та ін.), Педагогічним музеєм України. Співробітничали з установами, які носять ім'я В. О. Сухомлинського (опорний заклад загальної середньої освіти «Павлівський ліцей імені В. О. Сухомлинського», Педагогічно-меморіальний музей В. О. Сухомлинського), громадськими організаціями (Всеукраїнська асоціація Василя Сухомлинського, громадська спілка «Українська асоціація освіти дорослих», Українське товариство Януша Корчака, Українська бібліотечна асоціація), спільно з якими ДНПБ організовує й проводить науково-практичні заходи.

Цьогоріч укладено угоди про співпрацю з Уманським державним педагогічним університетом імені Павла Тичини, інженерно-педагогічним факультетом Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, Кам'янець-Подільським національним університетом імені Івана Огієнка, Університетом Григорія Сковороди в Переяславі, Технічним ліцеєм НТУУ «КПІ» Вишгородської міськради Вишгородського району Київської області, Асоціацією «Інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму» (м. Черкаси).

Для висвітлення важливих подій, які відбувалися у бібліотеці, співробітники опублікували 5 статей у газетах «Освіта і суспільство», «Педагогічна газета України», «Бібліотечний форум України»; надали 6 інтерв'ю засобам масової інформації, у т.ч 4 зарубіжним. Крім того, актуальну інформацію про діяльність ДНПБ оперативно висвітлено на *вебпорталі* та в соціальній мережі *Facebook*.

Зважаючи на виклики сьогодення, інтеграцію української освіти до світового та європейського освітньо-наукового простору, важливим напрямом діяльності бібліотеки є **міжнародне співробітництво**. Упродовж 2022 р. міжнародна наукова й науково-інформаційна діяльність здійснювалася за такими *основними* напрямками: *участь у 63 міжнародних науково-практичних заходах*, зокрема у 50 міжнародних наукових конференціях, з яких 14 відбулися в Австрії, Великій Британії, Іспанії, Італії, Латвії, Португалії, США, ФРН, Японії тощо; *членство в міжнародних наукових організаціях* (Всекитайська асоціація з вивчення спадщини В. О. Сухомлинського – О. В. Сухомлинська, Л. В. Сухомлинська; Британська спілка з історії освіти – Л. Д. Березівська; Українська асоціація дослідників освіти (UERA), що є структурною частиною Європейської асоціації дослідників освіти (EERA) – Л. Д. Березівська; Міжнародна асоціація сучасної освіти, науки та культури – Л. Д. Березівська; Міжнародна громадська організація «Міжнародна академія безпеки життєдіяльності» – О. Є. Матвійчук); *представлення результатів наукових досліджень у 26 зарубіжних виданнях*, з яких 8 входять до наукометричних баз даних Web of Science Core Collection та Scopus та ін.; *публікація англійською мовою 14 статей, 9 тез і матеріалів конференцій; налагодження міжнародних зв'язків із зарубіжними вченими з різних європейських країн* (Бельгія, Великобританія, Італія, Литва, Норвегія, Словенія, Угорщина, Чехія, Чорногорія та ін.); *налагодження міжнародних зв'язків із спорідненими установами* (Баварською державною бібліотекою в Мюнхені, бібліотеками, що входять до складу Польської академії наук (Biblioteka Naukowa PAU i PAN w Krakowie, Polska Akademia Nauk Biblioteka Gdańska, PAN Biblioteka Kórnicka w Kórniku) тощо); *участь у міжнародних конкурсах/грантах*: отримано грант для участі ДНПБ у проєкті «Жінка-лідерка в цифровому просторі», ініційованого структурою ООН з питань гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок (О.Л. Гончаренко) <https://sites.google.com/view/sdlady>; подано заявку на Премію European Heritage Awards / Europa Nostra Awards у категорії «Дослідження» (<https://www.europeanheritageawards.eu/>) (Л.Д. Березівська, відділ педагогічного джерелознавства та біографістики); подано індивідуальну заявку для участі у конкурсі на здобуття стипендії «Non-Residential Fellowships for Scholars from Ukraine» («Нерезидентські стипендії для науковців України») для здійснення НД у 2023 р. у галузі гуманітарних та соціальних наук. (Institute for Human Sciences (IWM Vienna), the Ukrainian Research Institute at Harvard University (HURI), and the Harriman Institute at Columbia University; Інститут гуманітарних наук (IWM Vienna), Український науково-дослідний інститут Гарвардського університету (HURI) та Інститут Гаррімана Колумбійського університету) [Non-Residential Fellowships for Scholars from Ukraine | IWM WEBSITE](#) (Л. Д. Березівська).

Співробітники долучалися до міжнародних ініціатив (акцій, подій), готували виставки, презентації. Наповнено новими ресурсами рубрику «*Пункт європейської інформації*» (<https://dnpb.gov.ua/ua/пункт-європейської-інформації/>) на вебпорталі ДНПБ.

Цьогоріч робота ДНПБ спрямовувалася **на протидію російському агресору**: підготовлено і надіслано листи історикам освіти з різних європейських країн (Бельгія, Великобританія, Італія, Литва, Словенія, Угорщина, Чорногорія) про війну РФ проти України, підтримано звернення до міжнародної спільноти з осудженням російської агресії; актуалізовано тематику масових науково-практичних заходів та віртуальних виставок; висвітлено інформацію про діяльність установи в умовах воєнного стану на вебпорталах НАПН України та ДНПБ, на її офіційній сторінці у соціальній мережі Facebook під хештегом #працюємо_для_перемоги; розміщено на порталі ДНПБ інформаційно-аналітичні матеріали «Освіта і наука в умовах війни»; здійснено інформаційну протидію агресору; участь у волонтерській і благодійній діяльності.

ДНПБ використовувала виділені асигнування загального й спеціального фондів Державного бюджету, враховуючи вимоги Закону України «Про Державний бюджет України на 2022 рік». Заборгованість із виплати заробітної плати відсутня. Установа за заявами працівників перераховувала кошти із заробітної плати в червні 2022 року – 29776,19 грн, у вересні – 55758,65 грн. на фінансову підтримку ЗСУ.

У 2022 р. реалізовано низку практичних дій для **вдосконалення матеріально-технічної бази**: комплексно організовано захист фонду від можливого пошкодження через військові дії; реалізовано процедуру державних закупівель у системі Prozofo на послуги постачання електричної та теплової енергії; виконано роботи щодо усунення аварійної ситуації (загорання у щитовій розподілу) та часткової заміни електропроводки; проведено заходи до Всеукраїнського дня довкілля; забезпечено відповідні заходи з пожежної безпеки та охорони праці (інструктажі з техніки пожежної безпеки та охорони праці з працівниками бібліотеки); виконано роботи з підготовки до осінньо-зимового періоду (утеплення старих віконних рам та утеплення труб на горищі будівлі) та до опалювального сезону (півірка манометрів та вузла обліку, гідравлічне випробування та промивання системи опалення, ремонт та півірка вузла обліку спожитої теплової енергії); забезпечено безперебійне функціонування локальної мережі та комп'ютерного парку (ремонт моніторів, системних блоків та заправлення картриджів), перевезення літератури з інших організацій; здійснено щорічну інвентаризацію основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків.

Враховуючи викладене, можна зазначити, що незважаючи на труднощі, зумовлені російською агресією, наукова, науково-організаційна, науково-інформаційна й бібліотечна, науково-методична, культурно-освітня, фінансова й господарська діяльність ДНПБ здійснювалася на належному рівні.

Найвагоміші результати:

В умовах воєнного стану завершено виконання 3 прикладних наукових досліджень. Підготовлено та оприлюднено 226 одиниці наукової продукції, зокрема: навчальної продукції – 1; виробничо-практичної продукції – 2; довідкової продукції – 12. Опубліковано 48 статей, які індексуються в

наукометричних базах, з них 9 – в Scopus і Web of Science Core Collection. Упровадження результатів наукових досліджень підтверджено 133 довідками (актами) про впровадження. Продовжено реалізацію п'яти онлайн-проектів як форми впровадження результатів дослідження. На порталі бібліотеки продовжено наповнення чотирьох віртуальних читальних залів, розміщено інформаційно-аналітичні матеріали «Освіта і наука в умовах війни» (<http://dnpb.gov.ua/ua/virtualni-chyitalni-zaly/virtualnyy-chyitalnyy-zal-osvityanyna/>). Підготовлено та оприлюднено 6-й випуск *періодичного видання «Науково-педагогічні студії»* (<http://npstudies.dnpb.gov.ua/issue/archive>). Проведено понад 20 науково-практичних, науково-інформаційних та культурно-освітніх онлайн-заходів (https://dnpb.gov.ua/ua/?post_type=events) (9 із Плану роботи НАПН України). Взято участь у 2 зарубіжних заходах (<https://naps.gov.ua/ua/press/releases/2907/>, <http://dnpb.gov.ua/ua/?news=31843>). Організовано протидію російському агресору.

Здійснено формування та розвиток галузевого інформаційного ресурсу (доступні через вебпортал бази даних та цифровий контент рідкісних видань; електронна бібліотека; ресурс «Бібліотека Нової української школи», створено сторінку «Українська мова онлайн»); забезпечено розвиток сухомлиністики, методичний супровід діяльності мережі освітянських бібліотек; створено 47 віртуальних виставок; надавався доступ до міжнародних інформаційних ресурсів Web of Science, Scopus та ін.

Водночас деякі питання, які ще більше загострилися через російсько-українську війну, залишаються нерозв'язаними або недостатньо розв'язаними: несвоєчасність підготовки та подання рукописів планової продукції; формальна робота науково-експертної ради; дехто не виконує індивідуальних планів щодо статей у фахових виданнях України, а більшість наукових працівників – у зарубіжних виданнях, що входять до баз даних Scopus та WoS; низький рівень міжнародної діяльності більшості наукових і бібліотечних працівників, насамперед участі у міжнародних проєктах/конкурсах/грантах; погіршення поповнення фонду бібліотеки друкованими виданнями; зниження кількості реальних читачів; недостатній рівень бібліографічної компетентності більшості бібліотечних працівників тощо.

Проведений аналіз результатів діяльності ДНПБ уможливорює визначення **пріоритетних завдань на 2023 р.**, а саме:

наукова, науково-організаційна робота:

- забезпечення систематичного контролю за виконанням наукових досліджень в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення України;
- розроблення технічної документації щодо наукових досліджень, які розпочинаються у 2023 р.;
- підготовка індивідуальних планів роботи на 2023 р. відповідно до Орієнтовного положення про наукову роботу ДНПБ;
- своєчасне подання якісних рукописів планової продукції та висвітлення проміжних результатів дослідження;
- підвищення публікаційної активності у наукових фахових виданнях та виданнях, що входять до наукометричних баз даних Scopus та WoS;

- забезпечення належного реагування на проблеми та кризові явища, зумовлені російсько-українською війною та світовою пандемією COVID-19;
- моніторинг упровадження результатів наукових досліджень;
- здійснення бібліометричного аудиту наукової діяльності вчених НАПН України;
- активізація міжнародного співробітництва ДНПБ відповідно до індикаторів Стратегії інтернаціоналізації НАПН України на 2021–2025 рр.;
- забезпечення участі у вітчизняних і міжнародних проєктах/грантах/конкурсах;
- забезпечення своєчасної підготовки та оприлюднення наукового періодичного видання «Науково-педагогічні студії» та його поширення (включення до різних реферативних та наукометричних міжнародних баз даних, залучення до співпраці зарубіжних вчених у якості авторів та рецензентів тощо);
- підвищення фахового рівня наукових і бібліотечних працівників;
- залучення молодих вчених і бібліотекарів до роботи в ДНПБ, забезпечення їхнього професійного зростання;
- забезпечення ефективної діяльності науково-експертної ради та інформаційно-бібліотечної ради як дорадчих органів вченої ради;
- врахування результатів наукової роботи співробітників від час проходження конкурсу на заміщення вакантних посад чи атестації;
- продовження популяризації діяльності ДНПБ (на вебпорталах НАПН України та ДНПБ, у ЗМІ, соціальних мережах тощо).

Науково-інформаційна й бібліотечна діяльність:

- формування галузевого інформаційного ресурсу, насамперед в електронній формі, зокрема Науково-педагогічної електронної бібліотеки;
- поповнення та вдосконалення баз даних електронного каталогу;
- оперативне та якісне задоволення інформаційних потреб користувачів, зокрема вчених НАПН України, через забезпечення вільного й багатоаспектного доступу до галузевих ресурсів;
- інтенсифікація пошуку форм і забезпечення поповнення фонду актуальними друкованими виданнями;
- забезпечення технічного редагування наукових праць співробітників НАПН України, поданих на розгляд до Електронної бібліотеки НАПН України;
- забезпечення бібліографічного редагування за різними вітчизняними і зарубіжними стилями наукових праць співробітників ДНПБ, Президії НАПН України;
- розширення репертуару та поліпшення якості бібліотечно-бібліографічних, культурно-освітніх продуктів та послуг, насамперед в онлайн-режимі;
- збереження рідкісних видань (книжкових пам'яток), що належать до національного надбання, введення їх до наукового обігу через організацію експозиційно-виставкової діяльності тощо; продовження створення цифрового контенту рідкісних видань;
- забезпечення діяльності та наповнення віртуальних читальних залів.

Науково-методична робота:

- розширення науково-методичного супроводу діяльності бібліотек закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти;
- проведення заходів, зокрема в онлайн-форматі (семінарів, лекторіїв, тренінгів тощо) для формування професійної компетентності працівників мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України;
- наповнення електронного ресурсу «Бібліотека Нової української школи» на вебпорталі ДНПБ;
- участь у підготовці офіційних документів щодо науково-методичного забезпечення освітянських бібліотек (спільно з МОН України).

Соціокультурна робота:

- організація та проведення культурно-освітніх заходів (екскурсій, лекторіїв, презентацій, акцій тощо), насамперед віртуальних;
- наповнення сторінки «Українська мова онлайн» на вебпорталі ДНПБ;
- здійснення експозиційно-виставкової роботи;
- налагодження контактів з українськими та зарубіжними бібліотеками (обмін науково-інформаційними ресурсами, проведення спільних заходів тощо).

Фінансово-господарська діяльність:

- інтенсифікація надання платних послуг з метою збільшення надходжень до спеціального фонду ДНПБ;
- організація роботи в умовах відключення комунікацій (технічне забезпечення, інформування працівників, періодичне дублювання інформації з вебпорталу та серверу на додаткових носіях тощо);
- забезпечення санітарно-гігієнічних норм в умовах воєнного стану;
- поліпшення матеріально-технічної бази (за наявності коштів): сучасна комп'ютерна техніка, гарнітура, відео- та аудіозасоби;
- здійснення подальших ремонтних робіт у приміщенні (за наявності коштів) та ін.

Підсумовуючи, зазначимо, що цей рік був для всіх нас надзвичайно важким. Але ми, попри складнощі, наполегливо працювали на науково-інформаційному фронті. Виконання професійних обов'язків в умовах війни є внеском кожного у Перемогу України. Лише згуртувавшись, об'єднавши зусилля, ми зможемо здобути перемогу над російськими загарбниками, подолати всі подальші труднощі відбудови й здійснити задумане – покращити науково-інформаційне забезпечення розвитку освіти, інтенсифікувати цифровізацію бібліотеки як наукової установи, що підвищить її конкурентоспроможність і створить позитивний імідж як в Україні, так і за її межами.

Все буде Україна!